

МЕДИЧНА ОСВІТА

DOI: 10.21802/artm.2019.1.9.173

УДК 378.147+616.314

ПОЄДНАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ТА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КУРСІ «ДИТЯЧА СТОМАТОЛОГІЯ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ю.Б. Боднарчук

*Івано-Франківський національний медичний університет,
кафедра стоматології інституту післядипломної освіти,
м. Івано-Франківськ, Україна,
ORCID ID: 0000-0003-0960-7311,
e-mail: stomatfpo@ifnmu.edu.ua*

Резюме. У статті висвітлена методика впровадження в педагогічний процес поєднання інтерактивного навчання методом кооперативних груп та мультимедійних технологій. З метою поліпшення засвоєння матеріалу та розвитку клінічного мислення у лікарів-інтернів 2-го року навчання за спеціальністю «Стоматологія» на курсі «Дитяча стоматологія» така методика використовується для проведення семінарського заняття, присвяченого вивченню захворювань слизової оболонки ротової порожнини, що триває 2 академічні години. Результати використання запропонованої педагогічної методики показали підвищення рівня володіння матеріалом та мотивації до вивчення або повторення матеріалу, тенденцію до формування вміння спілкуватися та працювати колективно, коректно формулювати запитання до колег чи робити їм зауваження, справедливо оцінювати виконану роботу один одного, що своєю чергою сприяє підвищенню професійної майстерності через призму взаємодопомоги та підтримки. Отже, використання поєднання мультимедійних технологій та інтерактивного навчання методом кооперативних груп у процесі підготовки майбутнього висококваліфікованого лікаря-стоматолога є доцільним.

Ключові слова: дитяча стоматологія, мультимедійні технології, інтерактивні форми навчання, метод кооперативних груп.

Вступ. Сучасний освітній простір характеризується широким використанням інтерактивних методів навчання. Кооперативне навчання є однією з технологій інтерактивного навчання. Дефініція «кооперативне навчання» трактується як технологія навчання в невеликих групах, коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. На сьогодні кооперативне навчання широко застосовується у сфері освіти. Воно стало перспективним завдяки багатьом причинам: кооперативне навчання допомагає викладачу працювати з великою кількістю студентів, удосконалює академічні досягнення та соціальний розвиток усіх студентів, вимагає розумового, емоційного, духовного та фізичного залучення тих, хто навчається, сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу й розвитку мислення, але й формує навичку висловлювати вголос свою думку [2, 3, 6].

Американські дослідники Д. Джонсон і Р. Джонсон виділяють наступні основні умови ефективності скооперованої діяльності: учні розуміють свою взаємозалежність від інших членів групи та відчувають особисту відповідальність за досягнення групових цілей, здійснюють взаємодію, під час якої допомагають один одному навчатися, вчать спільно працювати [6].

Співпраця (кооперація) – це спільна діяльність слухачів і викладача з метою досягнення загальних

цілей. Кооперативна (групова) навчальна діяльність – це активна форма організації навчання в малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою і проблемною ситуацією, при якій створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення аргументації власного погляду. Ефективними компонентами кооперативного навчання є вироблення соціальних навичок та позитивної взаємодії у груповому процесі. Під час такого навчання слухачі змушені критично мислити, приймати продумані рішення, бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми [1].

Професійне життя лікаря передбачає постійне самовдосконалення та самоосвіту, а також спільну співпрацю з іншими колегами-спеціалістами у вигляді спілкування, консультацій, лікарських нарад, проведення конференцій тощо. Саме тому отримання вищезгаданих здатностей лікарями-інтернами є досить важливим елементом медичної освіти.

Досвід використання мультимедійних технологій виявив очевидні переваги перед традиційною формою викладання. Мультимедійна презентація – це сукупність тексту, зображення, звуку, відео, анімації та інших засобів представлення інформації. Вона дозволяє зробити навчальний матеріал, навіть досить складного змісту, більш доступним для засвоєння, яскравим та переконливим. Впровадження у навчальний процес мультимедійних технологій дозволить акцентувати увагу слухачів на важливих та необхід-

них для засвоєння аспектах інформації [4, 5].

На курсі «Дитяча стоматологія» лікарі-інтерни очного циклу 2-го року навчання за спеціальністю «Стоматологія» згідно з календарно-тематичним планом вивчають ураження слизової оболонки ротової порожнини у дітей (практичне заняття триває 7 академічних годин, а семінарське – 2 год). Хочеться відмітити, що цей розділ стоматології є досить складним для сприйняття і вимагає від слухача доброго володіння матеріалом та зорового сприйняття елементів патології слизової оболонки ротової порожнини, що є досить різноманітними за формою, проявами тощо. Оскільки підібрати на практичне заняття тематичного пацієнта є досить складною задачею, доводиться вивчати прояви захворювань слизової оболонки ротової порожнини, використовуючи світлинні із атласів, підручників чи власного архіву фото та відеоматеріалів викладача. На семінарське заняття традиційно лікарі-інтерни готують реферати, які повинні захистити перед викладачем та колегами, а також відповіді на поставлені запитання, тобто брати участь у дискусії по заданій темі.

Із метою поліпшення засвоєння матеріалу та розвитку клінічного мислення в рамках цього розділу стоматології нами було запроваджено таку форму інтерактивного навчання, як метод кооперативних груп на семінарському занятті «Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні захворювань слизової оболонки ротової порожнини», а з метою візуалізації матеріалу – використання мультимедійних презентацій із ілюстраціями проявів тієї чи іншої патології слизової оболонки ротової порожнини у дітей.

Семінар проводиться за такою схемою. На попередньому практичному занятті викладач формує кооперативні групи або пропонує лікарям-інтернам самим їх сформувати залежно від психологічних симпатій для полегшення роботи у групі. Всього формується 2 групи. Кожній із них надається задача, згідно з переліком тем рефератів методичної розробки.

Після отриманого завдання на наступне семінарське заняття кожна кооперативна група повинна підготувати спільну доповідь та мультимедійну презентацію. До цього заняття члени кожної групи готуються разом, колективно або кооперативно.

Окрім доповіді, в своїй групі лікарі-інтерни повинні брати участь у доповідях інших груп – доповнювати, виявляти помилки і радити як їх усунути, ставити запитання, обговорювати можливі альтернативи до проведення лікування, пропонувати свої методи лікування з обґрунтуванням їх доцільності в конкретному клінічному випадку.

Теми доповідей наступні: «Ускладнення, пов'язані з помилками при діагностиці захворювань слизової оболонки ротової порожнини у дітей», «Анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки ротової порожнини у дітей», «Профілактика і терапія ускладнень». У рамках регламенту семінарського заняття на кожну мультимедійну презентацію та її обговорення відведено по 10 хв, а на загальне обговорення семінару в кінці заняття – 5 хв.

Оцінювання проводиться згідно з визначеними критеріями, але бал виставляється групі, а не окремій особі, що дає змогу кожній групі розподілити бали між собою залежно від вкладу в проведену

спільну роботу. Оскільки максимальна кількість балів за семінар для окремого лікаря-інтерна складає 5 балів, а мінімальна позитивна – 3 бали, то групі викладач присвоює, наприклад, максимально $5 \times 3 = 15$ балів, а мінімально $3 \times 3 = 9$, якщо у групі 3 особи. Причому, максимально 3 бали на кожного студента (9 балів – для групи) надається за роботу в своїй групі, а 2 бали (6 балів – для групи) – за обговорення роботи інших груп (діалог запитання-відповідь, доповнення доповіді, надання новітньої інформації), що спонукає студентів до активної участі в дискусії, дає можливість викладачу виявити їхні знання інших тем цього розділу стоматології.

Висновок. Результати використання поєднання технології інтерактивного навчання методом кооперативних груп та мультимедійних засобів на курсі «Дитяча стоматологія» з лікарями-інтернами 2-го року навчання показали підвищення рівня володіння матеріалом та мотивації до вивчення або повторення матеріалу, тенденцію до формування вміння спілкуватися та працювати колективно, коректно формулювати запитання до колег чи робити їм зауваження, справедливо оцінювати працю одне одного, що своєю чергою сприяє підвищенню професійної майстерності через призму взаємодопомоги та підтримки. Отже, ми вважаємо доцільним використання поєднання мультимедійних технологій та інтерактивного навчання методом кооперативних груп у процесі підготовки майбутнього висококваліфікованого лікаря-стоматолога.

References:

1. Babenkov AD. Zastosuvannia interaktyvnoi formy navchannia u vyhliadi metoduk ooperatyvnykh hrup pid chas vyvchennia predmetu «ortodontiia» na IV kursu stomatolohichnoho fakultetu v ramkakh kredytno-modulnoi systemy. Arkhiv klinichnoi medytsyny. 2015; 2(21):64-67.
2. Baida MV. Mozhyvosti vykorystannia tekhnolohii kooperatyvnoho navchannia v protsesi pidhotovky maibutnoho vchytelia. Zbirka naukovykh robit II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Priorityetni napriamy pidhotovky vchytelia inozemnoi movy u konteksti vymoh Bolonskoho protsesu». 2009. P.233-235.
3. Voron M. Metodychna robota v umovakh kooperatyvnoho navchannia. available on: <http://osvita-ua.net/school/technol/1501>.
4. Haliuk NM. Vykorystannia multymediinykh zasobiv na zaniattiakh z vnutrishnoi medytsyny za profesiinym spriamuvanniam. Halytskyi likarskyi visnyk. 2014; 4:82-84.
5. Mandziuk LZ, Stetskiv AO. Vykorystannia multymediinykh zasobiv pid chas vykladannia lektsii z orhanichnoi khimii v medychnomu koledzhi. Dosvid vprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu vyshcheykh navchalnykh zakladiv Prykarpattia III-IV rivniv akredytatsii: naukovometodychna konferentsiia 28 kvitnia 2014 r.: tezy dop. Ivano-Frankivsk, 2014. P.60-61.
6. Sysoieva S. Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh. Navchalno-metodychnyi posibnyk. K.: VD „ЕКМО”, 2011. P.324.

УДК 378.147+616.314

**СОЧЕТАНИЕ ИНТЕРАКТИВНОЙ ФОРМЫ
ОБУЧЕНИЯ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ НА КУРСЕ «ДЕТСКАЯ
СТОМАТОЛОГИЯ» УЧЕБНО-НАУЧНОГО ИН-
СТИТУТА ПОСЛЕДИПЛОМНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ ИВАНО-ФРАНКОВСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА**

Ю.Б. Боднарук

*Ивано-Франковский национальный медицинский университет, кафедра стоматологии института последипломного образования,
г. Ивано-Франковск, Украина,
ORCIDID: 0000-0003-0960-7311,
e-mail: julia.bodnaruk80@gmail.com*

Резюме. В статье освещена методика внедрения в педагогический процесс сочетания интерактивного обучения методом кооперативных групп и мультимедийных технологий. С целью улучшения усвоения материала и развития клинического мышления у врачей-интернов 2-го года обучения по специальности «Стоматология» на курсе «Детская стоматология» такая методика используется для проведения семинарского занятия, посвященного изучению заболеваний слизистой оболочки ротовой полости, что длится 2 академических часа. Результаты использования предложенной педагогической методики показали повышение уровня владения материалом и мотивации к изучению или повторению материала, тенденцию к формированию умения общаться и работать коллективно, корректно формулировать вопросы к коллегам или делать им замечания, справедливо оценивать проведенную работу друг друга, что в свою очередь способствует повышению профессионального мастерства через призму взаимопомощи и поддержки. Использование сочетания мультимедийных технологий и интерактивного обучения методом кооперативных групп в процессе подготовки будущего высококвалифицированного врача-стоматолога целесообразно.

Ключевые слова: детская стоматология, мультимедийные технологии, интерактивные формы обучения, метод кооперативных групп.

УДК 378.147+616.314

**THE COMBINATION OF INTERACTIVE FORMS
OF EDUCATION AND MULTIMEDIA TECHNOLOGIES ON THE «PEDIATRIC STOMATOLOGY»
COURSE OF THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF THE POST-EDUCATION
IVANO-FRANKIVSK NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY**

Yu.B. Bodnaruk

*Ivano-Frankivsk National Medical University,
Stomatology Department of Postdiploma Education,
Ivano-Frankivsk, Ukraine,
ORCIDID: 0000-0003-0960-7311,
e-mail: julia.bodnaruk80@gmail.com*

Abstract. Professional life of a doctor involves a constant self-improvement and self-education, as well as

collaborative cooperation with other colleagues-specialists in the form of communication, consultations, medical meetings, conferences, etc. That is why the obtaining the mentioned above abilities by doctors-interns is a very important element of medical education.

At the course «Pediatric Dentistry» the doctors-interns of the intramural cycle of the 2nd year of study, specialty «Dentistry», according to the calendar-thematic plan, study lesions of the mucous membrane of the oral cavity in children (7 academic hours of practical training and 2 academic hours of seminar training). It is necessary to note that this section of dentistry is quite complicated for perception and requires the listener to master the material and to perceive the elements of the pathology of the mucous membrane of the oral cavity visually, as they are quite diverse in forms, manifestations, etc. To choose a correct thematic patient for the practical lesson is a rather difficult task. It is necessary to study the manifestations of mucosal diseases of the oral cavity, using photographs from atlases, text book sources and archive of photo- and video-materials of the teacher. For the seminar lesson, the doctors-interns traditionally prepare reports, which should be defended in the class (for the teacher and colleagues); as well as answer the questions asked, that is, to participate in the discussion on a given theme. The seminar lesson is performed according to such a scheme. In the previous practical lesson, the teacher forms cooperative groups or invites interns to form such groups by themselves according to their psychological sympathies as to facilitate the work in the group. Each of them has a task, according to the list of topics of the abstracts of methodological development.

In addition to a report in their group, the doctors-interns should participate in reports from other groups – to comment, identify or send advice on how to solve them, ask questions, discuss possible alternatives to performance of treatment, and offer their own treatment methods with justification of their feasibility in this clinical case.

Evaluation is carried out according to certain criteria, but the mark is given to the group, and not individually to the person; this allows each group to allocate points between themselves depending on the contribution to the collaborative work.

The results of using the combination of interactive learning technology by the method of cooperative groups and multimedia at the «Pediatric Dentistry» course with 2nd year doctors-interns showed an increase in the level of mastery of the material and motivation to study or revise the material, the tendency to form skills to communicate and work collectively, to formulate or rectify questions to the colleagues or to make comments to them, to fairly evaluate the work of each other, which in turn promotes the improvement of professional skills through the prism of mutual support. Therefore, we consider it expedient to use the combination of multimedia technologies and interactive learning using a method of cooperative groups in the process of training a future highly skilled dentist.

Keywords: pediatric dentistry, multimedia technologies, interactive forms of training, method of cooperative groups.

Стаття надійшла в редакцію 17.02.2019 р.